

Čy-li spěwał,
Pitnje dželał,
Strowja cze
Čswójbnj statoł,
A twój kwjatoł
Čradny je.

Ča staw spróznj
Napoł móznj
Lubosč ma;
Bóh pał čwěrnj
Pšes spać měrnj
Čzerstwošč da.

Nječ ty spěwaš,
Čswěrnje dželaš
Pšědbne dnj;
Džen pał kwjatoł,
Duški daty,
Wotpocznj ty.

Č njebieš mana
Nječ čzi kmana
Žiwnošč je;
Žiwa woda,
Kiz Bóh poda,
Wotšew cze!

F.

Szerhske njedzelske łopjena.

Wudawa ła kóždu łobotu w Čsmolerjez knižicziščerzi w Budničinje a je tam sa ščtwórtlětnu pšedplatu 40 up. dostac.

3. njedzela po kwj. Trojizj.

Čap. št. 4, 8.—22.

Młode kšesčizjanstwo přeni krocž se čwětnej mozu hromadu trjechi. Čapostoli ła teho njewostajichu, wo kšrystufu předomacž — a nětko běšče ła džiwne wuhojenje kšromeho stalo. Čo jich předomanju pšed ludom prawu móž da. Čo ludžom k wutrobje džěšče, jako Pětr ludej wuložěšče: Niz my to běchmy, ale tón Čnješ čam a wěra do jeho kwjateho mjena, tón kšoremu strowosč da. A temu ła wěšče to wubudžaze člowo pšchisamkny: Čak nawukńcže tež wy k Česufej ła modlicž, so bnsčcže strowi byli na čzěle a na duški.

Čo wyschlich luda rošhori. Woni njechadža mjeno Česufa kšyščecž, kotrehož ła kšizowacž dali — to jim kaž hamor na čwědomnje bje. Woni njechadža niččo wjedžecž a kšyščecž wo horjestacžu, pšchetož s tym jim druhe člowo wo čudže do duške kšincžěšče. Čuczi čapostoli dyrbja mjelcžecž wo wščem tym, duž ła fajachu, hdyž tež praweje pšicizny njemějachu.

Dženka je s njewěru runje tak. Wona ła hněwa, hdyž ła kšrystufu předuje jako žiwj čyn Boži — bóle kšicžcže ła hněwa, hdyž pytnu, so ła ewangelij jako móž w žiwjenju wopokasuje. Kšesčizjanstwo čzedža na boł storčicž. Čo čame hidženje je kaž tehdom: „Wy njechamy, so by tón nad nami knježil“. Ale jich hidženje je podarmo. Čwangelij tola dohyczet wostanje. Č temu pał kšlyšča, so kšrystufowi wucžomnizy dwoje džerža, ščtož na Pětrje dženska wohladamy: Wěricž a wusnacž. Čo

kšlyšča k kšesčizjanstwu, so by dohycž mohło. Ččtož ty wusnaješ, dyrbiš wěricž; a ščtož ty wěriš, dyrbiš tež wusnacž, hewał ła njekničomny wotrocžk.

Wěricž a wusnacž je čwět pšchewinjaza móž.

Wy widžimy na Pětrje:

1. jeho poniznosč wěry;
2. jeho wěstosč wěry;
3. jeho wutrajnosč wěry.

1. Pětr na čebi nima niččo wot hordosčcže, kotruž widžimy druhdy pola kšesčizjanow, kotřiz čebi na to něščo wjedža, sa teho Čnješa wopor pšchincžcž. Čož niz, so by Pětr hordy byl na štutk wuhojenja, kotruž je w Česufowym mjenje dokonjał. Č jeho člowow kšincži poniznosč se žiwjeje wěry won porodžena, poniznosč, kotraž je wěsta, so čama móž niččo, ale tón Čnješ wščitko samože. Čajka poniznosč, kiž temu Čnješej wščitko dowěri, wščitko wot njeho wuprošy, wščitko wot njeho dostanje, je šaložne žadanje sa kóždy wopravdžity štutk lubosčcže, potom pał tež sa kóžde pšchewědcžaze wusnacžcže wěry. Čo nam Pětr pšed čwójimi čudnikami počože. Wón ma tajke jačne, čziste čwědomnje, runje dofelž je čebi w poniznosčcži teho wěsty, so ła woni jenož jako grat kšrystufowj štutkowali. W tym leži dohycžetka móž čapostolow: ščtož ła woni w Čnješowym mjenje čziniłi, móža pšed kóždym čudom šastupicž, teho ła pšed nimi hańbowacž njetrjebaja.

Čak dyrbimy tež my pšcžezo bóle nawukńcž, wščitko w jeho mjenje, w jeho mozy čzinič. W jeho mjenje

šamym dyrbi šo runje najlěpsche stacž, šchtož my jako šchesczijenjo, jako jeho wuczownizy samožemy. Šchtož šo wopradowže w jeho mjenje stanje, móže psched kóždym šudom wobštejecž. Na jich płodach dyrbicže jich póšnacž, to płacži tež wo šchesczijanškej ponižnosći.

2. Krašna wopofasuje šo tež wěstosć a radosć wěry japoschtolow — šchtož je druhe žadanje ša wěru a wufnacže. Kaš džiwuje, šo tón šamy Šětr, kotryž w nozy k tamnemu cžichemu pjatkej šwojeho Šbóžnika šapřeje, nětko tajki wěšty psched šwojich šudnikow štupi — nětko, hdyž je to wjele štrašnišche hacž tehdom. A šajki wón wuštuji! Tón wšchědny muž — šajki je wón šylny a wěšty! Kaš měrne a wěšte je jeho šłowo psched tymi wošebnymi pošłucharjami, kaš trjehi wón šwědomnje šudnikow! „Wy to šče, šotšiz šče jeho šchizowali — ale wy widžicže, šo wam ničžo pomhało njeje. Wón je žiwý a škutuje, tón šchizowany, horješanjeny, powyščený. Ššes njeho šteji tón šhorý psched wami štrony.“ A potom šahłošuje šynki pašalma wo tym šamjenju, kotryž wot cžěšlow šacžišnjeny, je šo rózžny šamjen ščinił — a wšchitku radosć šwojeje wěry wopšhija wón do tych šłowow: „a njeje w žanym druhim šbóžnosć; tež njeje žane druhe mjeno pod njebjom date cžłowjekam, w kotrymž my mogli šbóžni bycž.“

To je japoschtolška wěstosć — radosć wěry! Kaš nušna je wona nam! Tajkich šmužitnych šchesczijanow my trjebamy w měščenžy našeho błudžazeho cžaka. Šeno hdyž šmy wěšči a wješeli, šo je w nim wšchitko žiwjenje, šwětko, dobyče — jeno potom my dobudžemy. Wóh daj nam tajku wěstosć a radosć wěry!

3. A temu paš tež trjebamy Šětromu wobštajnosć a wutrajnosć we wěrije. My dyrbimy twjerdže stacž, tež hdyž čžedža nam hubu šatřacž. Šětr wupraji to rjane šłowo: „Šsudžče šami, hacž psched Bohom je prawje, šo bychmoji waš bóle pošłuchałoj dnyli Boha.

Japoschtol, šchesczijan pošłucha rad wyschnosći, ale mjesa je tam štajena, hdyž jašna pašikašnja Boža šłowu wyschnosće napschecžimo šteji: Žana móž nješmě šchesczijanštwu wobaracž, šwědczenje wotpołožicž wo Šhryštušu, wutracž we wojowanju ša jeho kralestwo.

To dyrbi šašo prawidło bywacž w našchich wošadach: Šwangelij šłuscha won do žiwjenja. Wšchudžom dyrbi šo žiwjenška móž ewangelija wuliwacž do žiłow ludoweho žiwjenja. Wot žadanja, Šhryštuša pašiwowjedacž, njedamy šo wottrašhecž — ani pašes wyšotich — ani pašes šwoju šhrobłu wutrobu. Šchtož wutraje hacž do kónza, budže šbóžny. Tehdom měješhtaj Šětr a Jan rjany wušpěch.

Wěra ma štajnje šlubjenje. Proššmy wo tu móž, radosć, wěstosć, wutrajnosć a ponižnosć Šětromu — tež našche je šlubjenje dobyča! Šamjen.

Redžbuj!

Šchcžipaj róže, dóńž je cžak,
Jutšje dženkša njej;
Špěššmu hodžinku šej paš,
Wjer ju k wužitkeji!

Škladnosć dženkšnu šebi waž,
Wšmi ju do ruki;
Wóh wě, hacž ju jutšje mašch
A šy na šwěcži.

Dobre cžinicž nješkomudž;
Šajawšow to da.
Cžak ma šchidła, dže šwój pučž,
Nikoh' nječžaka!

Štawišny rekruty š leta 1813.

(Šo franžowškim piša — 6 —)

(Škónczenje.)

Nětko pašštuji wón šašy k ruštemu wojakeji, kiž na njeho cžakafšche, a šapocža jemu mjašo se šchije hacž k ramjenju wotřěšacž. Ššwarjesche pošpochi na šwojich pomoznikow: „Šhwatajče tola, moji šnježa, šhwatajče!“

Wóžecže šebi myšlicž, šo ruški wojak jara štonafšche. Ale lěšar na to ani nješedžbowafšche. Škóncžnje cžišny šulu na šemju. Wón wobali ranu š płatom a šawola:

„Wotnjescže jeho!“

Nješechu wojaka š blida, pošožichu jeho k druhim na šłomu a pošožichu druheho na blido.

Njebych ženje wěrił, šo móža šo tajke wěžy štacž, ale widžach hiščeže žyle druhe wěžy, na kotrež budu štajnje špominacž.

Něšchto šrocžel wote ninje šedžesche štary šorporal š ranjeneji nohu. Mikotajšche š woczomaj a prajesche šwojemu šušodeji, kotre- muž šechu ruku wotřěšali:

Rekruta, pošladaj tam na tutu šromadu. Ša wjetuju . . . šo ty šwoju ruku, kiž tam leži, wjazž nješpóšnajesč.“

Rekruta, kiž šesche šmjercžbłědy, a kiž šesche tola wulku šhrob- lošcž paši wotřěšanju wopofašal, tam pošladny a hnydom do wo- mory pašny.

Šorporola šo wušmja a paššpomni:

Še ju tola šejnal . . . Še tamna ruša š módrym šna- mješškom . . . To ma pašczo tón šamý ščěšwš.

Wobdžiwajšche šo šam, šo šesche ju wunamkał, ale ničto šo šobu nješmješesche

W kóždym wotomiku wolaču ranjeni:

„Picž!“

Hdyž jedyn šapocža wolačž, wolaču wšchitžy drušy šobu. Štary wojak nje šjes dwěla lubowafšche, pašchetož hdyž nimo džěšche, mi pašczo šaran poščicžesche. Nješech dlěje hacž šnano hodžinu we kólni. Šady přenjeho wofa štejachu šnano dwanacže rjebłowa- nyč wojow. Šurjo š wokoliny w šomoczanyč šitlach a je šchě- rymi šlobukami cžakachu, šchud na ramjenjach a šwoje šonje ša wotěšku džeržo. Wóšny pašijěcha něšchto šušarow, pošwysch škocži š šonja, šastupi do kólnje prajžž:

„Nježiwajče, šnješ štabowy lěšarjo, ale tu mam paššikašnju, dwanacže wofow ranjenyč do Šüžena pašewodžicž, — mam tule ranjenyč wotwošcž?“

„Šaj, tule“, wotmolwi lěšar.

Hnydom nošchachu ranjenyč na wošy. Šrijedy paš, hacž naš šburja a nošcherjo šbčhnyču, dachu nam hiščeže juntrócž picž. Hdyž šesche jedyn wóš pošny, wón wotjedže a druhi pašijědže. Šsedžach na ščezim w přenim wotdžele paši rekrucže, kotremuž šechu prawu ruku wotřěšali. Šady naju pošrachowafšche druhemu noha, ščezemu šechu šłowu roššcžčepili, šchtwórtemu šrodu roššbili a tak dale.

Šechu nam našche wulke mantle dali, ale, hacž runjež šłónžo šwěcžesche, naš tola tak šyma šojesche, šo šo žyle do mantlow ša- walichmy. Ničto njerěcžesche — kóždy myšlesche šam na šo.

Šušaroyo, kiž šobu jěchachu, šurjachu, šo šmėjachu a rěcžachu wo bitwje, na naš ani nješedžbujo.

W nozy dojedžechmy do Šipška. Tam mje donješechu do lazareta. Tu šhonič, šo šesche šo mi kóšcž w lěwym ramjenju rošššělila. Šacž do 1. oktobra dnybjach nětko w lazarecže paš- bywacž. Ale moja rana šahoji tak derje, šo móžach na tutym dnju šhorownju wopušcžicž a šo šašo k šwojemu poškeji wrocžicž.

XVI.

Dnybjach šo druhimi dolho marščerowacž, přjedy hacž pošla Šorgawy šwojich paščezelow šašy trjehich. Ale to šesche šrudne šašowidženje. Nješpóšnach nikoho wjazž. Wšchitžy šechu tak hu- bjeni, šama kóšcž a kóža. Šedyn štary kóšcžojty wojak š wulšim šchiwym nošom a je šchěrokimaj ramjenjomaj še mni pašštuji a na mje pošladawšchi prajesche:

„Šlej, ty tu hiščeže šy, Šosefo! Myšlach, šo hižo šchtyri měšžazy dolho w šemi ležišč.“

To šesche mój paščezel Šebedeji.

Wóž paššthad jeho poš šdacžu hnuješche, pašchetož nještany, šawda mi ruku a šawola:

„Šlipšelo . . . tu je Šosef!“

A drugi wojak, kiž pschi kušodnym kotole šedžešche, wobhladny bo prajiwšchi:

„Ty tu šy, Josefo? Hlaj wschať, njejšy po tajkim mormy. A kajki mašch napohlad! Šsy tolšty kaž šud. To šebi dam lubič. Šchtyri měšazy w šhorowni.“

To běšche moje powitanje! Nuša běšche mojich pscheczelow škajšla. Měšlachy kóždy jenož na šebje. Sebedej pať běšche šebi tola šwoju šprawnu wutrobu šakhowať. Dyrbjach šo t njemu šydnycž a š jeho kžizu š kotoła jěšć. Ale teho šo džatowach. Měšach hišcže w šwojim torništře dwanacže kolbaštow a wulki kruč hłěba a bleschtu palenža. Wocžinjach nětko šwój torništř a wucžežech kolbašti. Dach Sebedej dwě, šchtož jeho t šylšam hnuješche. Chzych tež druhim pscheczelam nětotre dacž, ale to Sebedej šhuda, položi šwoju dwóu na moje ramjo prajiwšchi:

„Šdžerž šebi to! Njebudže to twoja šchoda. Njepraj ničžo!“

Bórsy dyrbjachmy šo na pucž podacž. A šašy šapocža šo žalostne wojowanje. Buchmy šbiczi. Dyrbjachmy zošacž. Mój pscheczěl Klipfel padny, a nětko běchmy wot wšchitich Šfalzburgškich refrutow jenož hišcže dwaj žiwaj. Pšchěhrachmy wulku bitwu pola Šipška a nětko dyrbjachmy džei a dale šo wróczič. Ale bórsy njemóžach wjazy dale. Žalostna šyma mje loješche.

Běšche to na domojpucžu po wulkej Šipšćanškej bitwje, tji mile šady měšta Šuldy. Njemóžach wjazy dale. Sebedej džěšche pschezo hišcže šo mnu.

„Šhroblošć, Josefo! Šhrabaj šo! Bórsy šy doma.“ Tatle wón še mni rěčješche.

„Ale njemóžach wjazy a plafach.“

„Njemóžu wjazy!“ šawoľach.

„Štań tola!“

„Šawěšće, mój Božo, njemóžu!“

Džeržach šo jeho ruki. Šemu ronjachu šo tolšte šylšy psches liza. Špntašche mje nješć, ale běšche hižo šam pschěšlaby. Nětko ja jeho džeržach prajizy:

Sebedej, njemopušć mje!“

Šejtman Vidal pschistupi a pohladny šrudnje na mnje:

„Šólcže, wostań tu ležo, ša pol hodžiny pschijědu wošy, kiž cže šobu wošmu!“

Na dnju 15. wulkeho róžka 1814 wotucžich w cžoplej jštwe a w dobrym ložu. Widžach, šo šu maľe wofnjeshka š lodom pschikryte a prajach šebi. „Še šyma!“ Š dobom šlyšach hrimotanje kanonom a knyštotanje wohenja w šhachlach. Nětotre mjenšchiny posdžišcho widžach, šo wobrocžiwšchi, mlodu blědu žónštu, ruzy štyšnywšchi pschi šhachlach šedžecž, a špóšnach Šhatřžinku. Tež jštwe, w kotrejž běch do wójny telko rjaných njedželow pschěbnywať, šašy špóšnach. Měšlach, šo šo mi džije. Dolho šhladowach na Šhatřžinku. Štónćnje šo šmužich a prajach žyle cžicho: „Šhatřžinka!“

Špěšchnje šo wobrocžiwšchi šo mje wona woprašča:

„Josefo, šnajesh mje?“

„Šaj!“ wotmolwich, podawšchi jej ruku.

Š wješelošću tšchepotajo wona pschistupi. Šu wobjimach — dolho. Wobaj plafachmoj.

Šato pať šo š nowa š kanonami tšelešche, dajeshche šo mi wutroba.

„Šchto to je, Šhatřžinka?“ šo ju woprašchach.

„Našche měšto woblehnu. . . . Njepšcheczěljo šu w Šranžowškej!“

Njemóžach žaneho šlowcžka wjazy prajicž. Telko cžerpjenjom a cžwilow a bolosćow! Telko šylšow! Dwaj millionaj morynych wojakow na bitwišcžach — to wšchitko běšche podarmo. Njepšcheczěljo šu w Šranžowškej. Šawěšće, šawěšće, džěšacž lět šlawy šu droho šaplacžene!

Ale kať běch t šwojim pschiwujnym pschišchol? Šo Šipšćanškej bitwje jěšdžachy dolhe rynki wojow š ranjonymi wojakami psches wješku Šurges. Čžeta Marhata a Šhatřžinka šteješchtej psched durjemi a widžeshčaj tutón dolhi šrudny cžah!

Mi njeje trieba, jeju myšle wopřacž. Wjazy džyli 12,000 wojow běchu hižo nimo jěle. Na tšeczim dnju špóšna mje Šhatřžinka.

„Tu wón je! tam je Josef!“ wolašche wona našdala.

Ale ničtó nječahšche jej wěricž. Čžeta Marhata dyrbjeshche dolho na mnje hladacž, pjedy hacž móžeshche wona prajicž, „šaj to wón je. Wšmicže jeho š wosa dele. To je našch Josef!“

Donjeshchychu mje do jeju šhěžki. Tu štaj cžeta a cžetka mje

wothladaľoj wodnjo a w nozy. Chzych jenož špacž a woľach pschezo: Wodu! Wodu! Ničtó njewěrjeshche, šo budu hdy wotšhoricž.

Šchěšć měšazow posdžišcho, 15. julija 1814, šo woženichmoj, Šhatřžinka a ja. Šnjesh Šoulden, kiž naju lubowašche, kaž šwojej džěšćzi, je mi šwoje klamy wotšstupil. Běchmy wšchitzy šbožowni.

Wójna běšche nimo. Němžy, Rušoj a Awštrižy šo domoj wrócžachy. Šhěžor běšche na kupje Šlba. Ale hišcže juntrócž dyrbjach do wójny. Šhěžor cžakashche jenož na wotomil, šo do Šranžowškej wróczič.

To dyrbjeshche nam hišcže wjele štarosće cžinicž. Šofumni šerbžy hospodarjo budža špokojni š tym, šo šym hacž dotal šwoje štawišny rošpowjedať, šo bych mlodžinye pokajal, kajka šachodna je tola wójniška šlaw a kať jenož mēr, šwoboda a džělo prawe šbože tworja. Šdyž pať šu šo wam moje štawišny lubile, a hdyž šmēju šhwile, cžy wam dale powjedacž wo bitwje pola Waterloo. Na dženska pať Šožemje wšchitzy hromadže.

— Šónž. —

Ludwik XVI.

(Štónćenje.)

Tať šahadžachu Šobespierre a jeho towaršchojo psches lěto pospochi. Ale wěćnje wěrnó wostanje, šo Šóh, kotřž žyly šwět wodži, tajkim šurowžam tež mješy postaja a tež jow widžimy, šo revoluzija šwoje šamšne džěćzi špžera.

Danton, kotřž bě druhdy tola hišcže šhmanšchi a tež wjele nadacžišchi hacž Šobespierre, bě šebi kaž drušy šchwarne šamóženje nahromadžil a cžyšche w mērje na wšach šwojeho šboža wužiwacž. Šso šašo do Šarisa wrócžiwšchi, bu še šwojimi pscheczelami wotšbudženy a wotprawjeny. Marata, drje najšórscheho šurowža, bě Šcharlota Šorday-owa štónžowala, šebi myšlo, šo móže š tym šwoju wótcžinu wušwobodžicž; tola to ju žiwjenje šhoshadowašche. Duž bě nětko Šobespierre šam jenicžki šnjesh žyleje Šranžowškej. Ale Dantonowa šmjercž bě tež jeho pošledni triumf.

Šrunjež hišcže mnobich na šchibjeńzu pošla a šurowišcho šahadžeshche hacž hdy přjedy, šejnawaišche tola, šo jeho mozy džei a bóle wotešjeraja. Teho dla njekhodžeshche ženje hinať š doma hacž š wobronjonymi mužemi. Tež hladachu Dantonowi pscheczelojo škladnošće, šo bychu jeho š něčim popadnyli. Tať jeho pscheczivnikow džei wote dnja pschibnywašche, hacž šo napošledtu 27. julija nimale žyly šonwent pscheczivo njemu nješbže. Žyly cžah nješć šo ničtó ani šwažil šlowcžka piknyč, dofelž hrošba bě wšchěch pschewšala a šatraščila. Ale lědma bě jedyn šapocžal a wšchitzy měšachy šuražu. Šobespierre a jeho bješbóžni wotrocžy tam t šlowu njepšchindžechu: pscheczivnizy běchu hižo dobyli a tať šo š wulkim šolkom a haru š hlošowanjom postaji, šo dyrbi šo wón š Šenriot-om, namjednikom narodneje gardy, a š druhimi do jastwa wotwjeshć. Duzy po pucžu nadžijeshche šo Šobespierre, šo jeho lud wumóži, šchtož šo tež woprawdže šta, a hižo myšlesche šebi na radnižy, š druhimi radu škladujo, kať mohľ šo nad njepšcheczelami wječicž. Ale to bě pschěchwatana wěž — wšchitzy buch u š nowa šajeczi. Šenriot šalěšy še štrachom psched šmjercžu do někaťšeho wutoka, š kotrehož jeho š hrjebłom wucžežechu. Šobespierre šam cžyšche šo š pistoliju šatšelicž, ale roššeli šebi jenož brodu, kotřž jemu někať šašo pschiwjashachu. Štónćnje pať tež jeho š jeho towaršchemi t šmjerczi wotšbudžichu a pod guillotinu pošlachy 28. julija 1794. Šřeni a drugi džei po tym ščžinichu š 27 Šakobinami runje tať.

Šchtož běchu potajkim republikanojo šaložili, to šamo šašo rošpadže: Šakobinojo šnicžichu Širondistow a jim nješěndže šo ničžo lěpje. Ša přjedawšche šnježerštwo, kotřž š šonwenta a š „wubjerka“ wobštejšche (21. šeptembra 1792—26. okt. 1795), pschindže nětko tať mjenowana „rada š 500 wobštejaz“ a direktorij. Šhrajštwo tež bórsy pschesta a wšcho šo šašo na šhmanšchi boť wobroczi, doniž štónćnje Šnapoleon I. žyľemu šnjejštwu šónž ščžini a šam wotežku do rukow wša, na nišoho njedžiwajo, hacž na šwěru šwojich wojakow.

Šwostawa nam hišcže na nětotre šnutštowne wobštejenja špomnicž. Šswoboda, runošć. a bratrowštwo dyrbjeshche parola noweje republiky byč, ale wotrocžštwo, šebicžiwosć a šhrajštwo šnježeshche. Šoha š žylym nabožništwom šjawnje cžile bješbóžnizy wotšhadžichu, „rošom“ bě jich pschibóh, ale to šo dolho nje-

schlachetstche, Robespierre kam dyrbjesche se satonjom sašo postajic: Bóh je. Wšcha pózcžimoscž a wšchě dobre počžinki dyrbjachu so sahubicž; najwjetšche njelhmanštvo bu plawjene a khalene; tak daloko bčhu so se swojim „rosomom“ sabludžili. Haj, cžlowjet dyrbi so wopravdže džiwacž, so so to w tamnym wjelesdželanym kraju a cžahu hodžesche!

Scžehwki franzowsteje revoluzije bčhu dolho snacž a hu hišcže wožebje dženska widžecž; ani jeje knještvo so tam dolho njedžerži. Mimo hu tamne cžahy je wšchej swojej hruboscžu, ale my móžemy hišcže s nich wufnyč: Tak Bóh tych khosta, kotřiž so wot njeho wotwobrocžej a so pschecžimo temu spjecžuja, kotre- hož je jim sa knješa a krala postajil.

Bibliske hróncžka.

Na měšacž, hwěšdy pohladaj,
Kiž w nozy hwěcža krahne;
Schto je tam staji, džerži, praj,
Schto stwori plóncžko jašne?

Schto wětrej, blyškej, mrócželam
A desčecžej porucžuje?
To by ty, Božo Knježe, sam,
Tvoj skutk cže pschekrahnuje.

Krusch s najstarscheho šwětneho pišma.

W našim cžahu, hdžez liberalni, wožebje doprědkarjo, bohuzel kšecžijanštwa so dale bóle wotřekuju a filosofija sašo k starej pohanskaj wěrje abo njeměrje wožebje prastarych Hindušow so kčila, cžlowjecžej duschi wjele lubje Nirwanu, to hoke ničzo, něžli wěcžne žiwjenje pschejo — je sawěrnje sajimawe, něščto wo starodawnej Hindušskej wědomoscži nawjedžecž.

Šlowjenje plušchachu w satarstu s Iranami, Hindušami, Grefami, Germanami, Romjanami, Litwanami a Skeltami k jenej wjetškej šwójbje, to je k Ariskim ludam. „Arja“ wosnamjenja sanskritžy „šwěrní“, starobaktrijžy pak „arja“: „šwójbni“; tež mjenuja so Skeltowjo w Triskej hišcže dženz „šrowjo“. Najstarsche knihi po tamnych Ariskich wótzow rěči 2000 hacž 1500 do Khrysta pišane hu „wědy“; wěda je šwjate nabožne wědomstwo. Wědy džela so na „Mantra“ a kšetro mlódschu „Bramanu“ abo na šchtwore wědy: „Rikwědu, Šsamowědu, Šagurwědu a Bramawědu“. Starscha Rikwěda, wokoło 1000 do Khr. dopišana, wopšhija 10 knihow a 1028 hymnow abo špěrow. S tutych so widži, kak bludnje wopaki po swojim šthodženlowatym wutworjowanju družinow Darwiniscžej cžlowjestwo jako šróstf s wopicžej družiny wudawaju, s nich so widži, so hu ludžo k Božej podobnosčej štworjeni s přjódka do jeneho Boha wěri a po cžahu halle s teho wyschšeho štejšcžaja pšnacžka do bluda pschibožneje pluzžby šapadnyli. Tak na pschiklad w Rikwědže 10, 83 so špěwa:

Kiž naš je wótz, naš rodžicžel a štwórza,
Kiž šnaje měštna wšchě, wšchě na nich bčža,
Kiž mjena nadawa sam lutki Boham,
K njom' wšchitžy pschikhadžuju, jeho praschecž. —

Hindušč rošesnawasche na hwěcže troje kralestwo: šemju, powětro a njebo, a bč teje wěry, so nad šemju rukuje bójške bčže s mjenom „Agni“ — kacž: „ignis“, litw.: „ugnis“, starošlowjanšy: „ognu“ — Bóh wóhna. — Šemu je wjele hymnow pošwjecženyh, s kotřimiž so khalali, so s njebjeskich žolmow, s mrócželow rodženy s přjódka s blyškom so šjewi na šemi a potom, hdžž sašo so kšowa, wot měšeho Štatarikšana, Grefšeho Šrometheusa, s nje- bjes k ludžom sašo by pschijekeny, wjelešlawjeny po swojim džiwnomnohotnym narodže, po kotřimž tež dvě drjewicžy jemu stej s rodžicželom. Mjenujžy přenjotne, najstarsche waschnje woheň šastrojenja bč: dwaj kručaj drjewa, — najradšcho twjerdsche a mjehsche, — trěwasche so jene wo druhe abo jene psches druheho džeru pschetyknjeue šwjertowasche so do šhrěcža, doniž plomjo wudry. Tuto waschnje jako potajnstwo by wosnamjenjowane se šwjatym šnamješcho kšičža s mjenom: Šwashtika, sanscr. Šawis- tika, kotřez nadeždžesch na Hinduški a Grefškich pomnikach; jo nadeždžesch na wudobytkach Šchliemanowych s Šissarlifa a s Wjkenom;

jo nadeždžesch tež na starym lebijnym šonzu 1858 w Šsuschynje na Wolhynje namakanyh. Šchispomaju hišcže: tamne prastare waschnje, woheň šastrojicž je so tež w Šserbach nimale hacž do našich cžahow šdžeržalo; s najmjeňšcha špišacžel wě wo tym, jako mějachu psched 50 lětami w Delnej Šuzižy hišcže konjerja, wowcžerja šwinjerja, hušarja a wjele kruwarjow, hu pastyrjo cžasto na tajke waschnje šebi woheň šadželacž wjedželi; najradšcho naložowachu k tomu gasu, špinachu do njeje lucžlojty knebl a cžahachu po nim napoloženy postroňk tam a šem, doniž so nješapali. — Šle wrócžmy so k Šinduščam. Wěšche-li „Braman“ t. j. Bóh, abo žórlo žiwjenja přenje šlowo wot so dal: „Aum!“ t. j. kacž. „omne“, wšchón šwět! abo bčšche-li wón s přjódka na jaw šupil, so šjewil w šwěcže a kšowa so w nim, to je tež we wošřjedžnym kralestwie powětrowym wšchelake bčža šplóžil n. psch. „Šerganju“ t. j. pschiboha šrimateho (pschir šl. Šerkun, litw. Šerkuanus), wo kotřimž w Rikwědže 10, 168 so špěwa:

Šdže rodženy a s wotkal je wón pschibyl?
Dych Boži šaduwazy po wšchěm šwěcže
Šso bójšy šbėhnje, hdžez so jemu lubi, —

Joh' šchum so šlyšchi, widžecž nicht' joh' njem'že.

(Schto by pschi tym njedyrbjal špomnicž na šwj. Šana w bibliji 3, 8?)

(Šotracžowanje.)

Wšchelake s bliska a s daloka.

— Kaž šmy hižom lubym cžitarjam šjewili, šněje so wulki šwjedžek šlowneho Draždžanského Šustav-Šdolffšeho towarštwa wot 29. junija hacž do 1. julija w Budyščinje. Šlowny šwjedžekški džek je šřjedu 1. julija. Na tym dnju je rano w 9 h. šerbške kemschenje w ŠMichalškej zřřwki a potom šlowne kemschenje, hdžez budža so tež našche darj sa našich bratrow w rošpřšchenju pschepodacž, w Ššetrowškej zřřwki. Našim Šserbam je tón křecž so na tajkim žadnym šwjedženju wobdželicž a duž hotujecže so na šřjedu 1. julija, so bčchmy tam w nutřnosčej a bratrowškej ewangelškej lubosčej šwoje wutroby šahorili sa našchu drohu ewangelštu zřřkej a so dopomnili na našču wyšoku pschiplušchoscž, pomhacž swojim wěrybratram w rošpřšchenju.

Šdžž na to špominamy, kak wjele dobroty sa žiwnosč naščeho luda hu nam bėrnj pschijekšle, je wěcže wopomnjecža hódne, so je tuto lěto jubilejški šwjedžek sa tule wažnu zřřobu naščeho luda. Ššřša je 350 lět, so hu bėrnj k nam s wukraja pschijewšli.

— Šlowny kral Ššetr je do Šserbišsteje nutšcžahnyl. Ššchudžom hu jeho witali. Šle hacž budže jemu tak lohko wokoło wutroby, hdžž do kralowškeho šrodu šacžahnje, hdžez hu wojazy, kiž bčhu šwojemu kralej šwěrnoscž pschikahali, šwojeho krala morili? Ššchetož budže tež žohnowanje s tym trónom, kotřž je so psches modaršku ruku dobyl? Šdžž je šerbški kral tež šwoje šlabosčje měl, jeho njeprawje pschelata krej k njebjekam wola. Šžššuo budže nowemu kralej, hdžž tež Šwštriska a Škušowšta šebi wot noweho krala žadatej, so by kralowškich mordarjow khostal, kotřž hu jemu pucž na trón pschihotowali.

K rošpominanju.

Schtož njemóže pošluchacž, njemóže roškasowacž.

Bóh so cžesčicž njeda se šamymi šlowami, dofelž naš tež njeje se šlowami cželcžil, ale se škutkom a wopravdže; po tajkim dyrbimj tež my jeho se škutkami cžesčicž. Ša čžu cžinicž, kaž ja rěču, a šlowa se škutkami wobkřucžicž. Tak cžinjěsche Šeluf. Šuf. 24, 19.

„Šombaj Bóh“ njeje jenož pola knjesow duchownych, ale tež we wšchěch pschewawarňjach „Šserb. Šlowin“ na wšach a w Budyščinje dostacž. Na šchtwórcž lěta placži wón 40 np., jenotliwe cžišla so sa 4 np. pschedawaju.